

שנת הלימודים : תשע"ד, 2014

קורס מספר : 290.3105

דוא"ל : satran@research.haifa.ac.il

מרצה : כרמית סטרן (RN, MPH)

שעת קבלה : ימים ב', ד' בתיאום מראש

טלפון : 04-8288659

חדר 2101, קומה 21, מגדל אשכול

סילבוס לקורס יסודות בקידום בריאות

מטרת העל של הקורס: הקניית ידע, תפיסות ומיומנויות בסיסיות בקידום הבריאות של הפרט והאוכלוסייה.

מטרות ספציפיות של הקורס:

להקנות ידע, גישה והבנה בסיסיים לאנשי סיעוד אודות הגורמים המשפיעים על הבריאות ועל קידום הבריאות;

לפתח תפיסה אתית, הקשורה בערכים ובסוגיות בקידום בריאות באוכלוסיות בעלות מאפיינים תרבותיים שונים;

לפתח מיומנויות לתכנון, יישום והערכה של תכניות לקידום הבריאות בהתאמה לקהלי היעד ולמסגרות ההתערבות.

מבנה הקורס ומתודולוגיה: הרצאות, תרגילים ודיונים בימי ב' בשעות 14:15-15:45.

הנוכחות בקורס - חובה.

הערכת הקורס: מבחן - 70% מהציון (ציון עובר - 60)

תרגילים (להגשה בכתב) - 30% מהציון.

תכנית הקורס: הקניית מושגי יסוד, פיתוח תפיסה וגישה לקידום בריאות לאנשי סיעוד; פיתוח מיומנויות לתכנון התערבויות ותוכניות לקידום בריאות, על פי מודל תכנון מקובל ועל פי תיאוריות ברמת הפרט והקהילה, בהתייחס למאפיינים של קהל היעד ולסוגיות אתיות; והקניית ידע והבנה בנוגע ליישום תכניות והערכתן.

תכנית הקורס המפורטת מוצגת בטבלה בעמודים הבאים.

רשימת מקורות לקריאה נוספת מופיעה בעמוד האחרון.

תכנית הקורס לפי תאריכים, נושאים, קריאה נלווית ומטלות ביניים:

מס'	תאריך	נושאים ומתודולוגיה	קריאה מלווה ומטלות ביניים
1.	3.3.14	הרצאה: רקע, סקירה היסטורית ומושגי יסוד.	<p>Stanhope, M., & Lancaster, J. (Eds.). (2012). <i>Public health nursing: population-centered health care in the community</i>. (8th ed pp. 3-21). St. Louis, MO: Mosby.</p> <p>Green, W.L & Marshall, W. K. (2005). <i>Health Program Planning And Educational and Ecological Approach</i>. (4th ed., pp. 7-23). McGraw-Hill: USA.</p>
2.	10.3.14	הרצאה ודיון: גורמים המשפיעים על הבריאות.	<p>בראון-אפל, אי פלג חי וויינשטיין ר' (עורכות). (2002). <i>קידום בריאות בישראל</i> (פרסום 223). עמ' 17-20. תל השומר: משרד הבריאות.</p>
3.	17.3.14	תרגיל 1: אי שוויון בבריאות	<p>Glantz, F.M., Lewis & B.K., Rimer. (Eds.). (2002). <i>Health behavior and health education: Theory, research and practice</i> (3rd ed., pp. 99-120). San Francisco: Jossey-Bass.</p> <p>Naidoo J, Wills J. (2000). <i>Health promotion Foundations for practice</i>. Bailliere Tindall. Chapter 1- Concepts of health. Pp-5-26.</p> <p>Blas, E., & Kurup, A. S. (Eds.). (2010). <i>Equity, Social Determinants, and Public Health Programmes</i>. World Health Organization.</p> <p>משרד הבריאות (2013). <i>אי-שוויון בבריאות וההתמודדות עמו</i>. ירושלים: מינהל תכנון אסטרטגי וכלכלי, משרד הבריאות.</p>
4.	24.3.14	הרצאה: עקרונות לקידום הבריאות- אמנת אוטווה	<p>World Health Organization. <i>Ottawa charter for health promotion</i>. In: Health Promotion. (1986). Geneva, Switzerland: World Health Organization; Vol 1: iii-v.</p> <p>Stanhope & Lancaster, Pp. 377-380.</p>
5.	31.3.14	דיון: יישומים ואתיקה בקידום בריאות הרצאה: גישות לקידום הבריאות	<p>Mittelmark, M.B. (2008). <i>Setting an ethical agenda for health promotion Health</i>. Promot. Int., 23(1): 78-85.</p>

מס'	תאריך	נושאים ומתודולוגיה	קריאה מלווה ומטלות ביניים
6.	7.4.14	הרצאה: הגדרות לקהילה צפייה בסרט ותרגול. דיון: מהי קהילה? הרצאה: קידום בריאות הפרט והקהילה, גישת המסגרות ועקרונות אמנת בנגקוק תרגיל 2: קהילה	Stanhope- pp. 395-404. דונחין, מ. (1997) עיר בריאה - עקרונות העיר הבריאה. ערים בריאות - בטאון רשת ערים בריאות.
חופשת פסח 10.4-21.4.14			
7.	28.4.14	הרצאה: פיתוח תכניות לקידום הבריאות לפי מודל התכנון Precede-Proceed, שלבים 1-2: אבחון חברתי ואפידמיולוגי; סקר צרכים ופרופיל קהילתי	תרגיל 2- מועד אחרון להגשה. Green, L. & Kreuter, M.W., (2005). <i>Health Program Planning: An Educational and Ecological Approach</i> . New York: McGraw-Hill. Pp. 51-96; 104-107. Stanhope & Lancaster- Pp. 186-236. Glantz et al. - pp. 409-433.
יום הזיכרון לחללי צה"ל 5.5.14			
8.	12.5.14	הרצאה: תכנון לפי המודל Precede – Proceed, שלבים 3-4: אבחון התנהגותי, סביבתי, חינוכי, ארגוני ואקולוגי	Green & Kreuter- Pp. 130-147; 153-179. Stanhope & Lancaster- Pp. 253-284; 484-506. Glanz, K., Rimer, B.K., & Viswanath, K. (eds., pp.45-66). (2008). <i>Health behavior and health education: Theory, research and practice</i> . San Francisco: Jossey-Bass.
9.	19.5.14	הרצאה: תיאוריות ברמת הפרט: מודל האמונה הבריאותית, תיאוריית ההתנהגות המתוכננת, מודל שלבי השינוי דיון: יישומים ודוגמאות מהשטח	סטרן, כ. (2007). הענות לביצוע ממוגרפיה לאור מודלים בקידום בריאות, קידום בריאות בישראל, 1 (א), 34-45. Ajzen, I. (1988). <i>Attitudes, Personality, and behavior</i> . (pp. 1-24). Milton Keynes, U.K.: Open University. Prochaska, J., Redding, C..A., & Evers, K.E. (2002). The transtheoretical model and stages of change. In J.O. Prochaska & DiClemente, C.C. (1982).

<p>Transtheoretical therapy toward a more integrative model of change. <i>Psychotherapy: Theory, Research and Practice</i>, 19(3), 276-287.</p>			
<p>קריאה מלווה ומטלות ביניים</p>	<p>נושאים ומתודולוגיה</p>	<p>תאריך</p>	<p>מס'</p>
<p>סטרן, כ. (2007). הענות לביצוע ממוגרפיה לאור מודלים בקידום בריאות, קידום בריאות בישראל, 1 (א), 34-45. Baron-Epel, O., Satran, C., Cohen, V., Drach-Zahavy, A., & Hovell, M.F. (2012). Challenges for smoking ban fails in Israeli Pubs and Bars: Analysis Guided by the Behavioral Ecological Modell. <i>Israel Journal of Health Policy Research</i>, 1, 28-48.</p>	<p>הרצאה: תיאוריות ברמת הפרט והקהילה דיון: יישומים ודוגמאות מהשטח</p>	<p>3.6.13</p>	<p>.10</p>
<p>אברם, א. (2006). הדרכה, טיפוח, מיומנויות וכישורים לשיפור ביצועים. ידיעות ספרים: ישראל. עמ': 55-92. Naidoo, J. and Wills, J. (2000) Partnerships for health—working together. In Naidoo, J. and Wills, J.(eds) <i>Health Promotion Foundations for Practice</i>. Bailliere Tindell, Edinburgh. Chapter 8 pp 157-181.</p>	<p>הרצאה ותרגול: קביעת מטרות וניסוח יעדים הרצאה: Precede-Proceed, שלב 6: יישום; עקרונות להתערבות ויצירת שיתופי פעולה דיון: אסטרטגיות ושיטות התערבות</p>	<p>10.6.13</p>	<p>.11</p>
<p>Glantz et al. - pp. 485-505. McKenzie, J.F., and Smeltzer, J.L. (2001). <i>Planning, implementing, and evaluating health promotion programs: a primer</i>. Boston: Allyn & Bacon. 3, Chapter 13-15.</p>	<p>הרצאה: הערכה לפי Precede-Proceed, שלבים 7-9: הערכת תהליך, השפעה ותוצאות דיון: סוגיות אתיות, תרבותיות ופרקטיות בתכנון, יישום והערכת תכניות לקידום בריאות</p>	<p>17.6.13</p>	<p>.12</p>

רשימת מקורות לקריאה נוספת

אברבוך, א' קידר, נ' וחורב, ט'. (2010). אי השוויון בבריאות והתמודדות עמו. האגף לכלכלה ולביטוח בריאות: מדינת ישראל.

http://www.health.gov.il/download/pages/briut_sofi.pdf

המרכז הלאומי לבקרת מחלות. (2012). סקר בריאות לאומי בישראל 2007-2010 INHIS-2 ממצאים נבחרים. ירושלים: משרד הבריאות.

http://www.health.gov.il/PublicationsFiles/INHIS_2007_30_7.pdf

המרכז הלאומי לבקרת מחלות. (2011). מצב הבריאות בישראל 2010. ירושלים: משרד הבריאות.

http://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Health_Status_in_Israel2010.pdf

צ'רצ'מן, א' וסדן, א' (2003). השתתפות: הדרך שלך להשפיע. חלק א': התשתית הרעיונית של שיתוף והשתתפות, 7-22.

Adler, N.E., & Stewart, J. (2010). Health disparities across the lifespan: meaning, methods, and mechanisms. In: Adler NE, Stewart J, eds. The biology of disadvantage. New York, NY: New York Academy of Science, 1186, 5–23.

Baron-Epel, O., Levin-Zamir, D. Satran-Argaman, C., Livny, N. & Amit, N. (2004). A participatory process for developing quality assurance tools for health education programs. *Patient Education & Counseling*, 54(2), 213-219.

CDC (2013). Health Disparities & Inequalities Report – United States, 2013, *Morbidity & Mortality Weekly Report (MMWR) Supplement*, 62, Supplement No. 3,1-187

Hawe, P. Degeling, D and Hall, J. (2000). *Evaluating Health Promotion, Health Workers Guide*. Chapter 2, pp. 16-40.